

CONTROLEORGAN OP DE POLITIONELE INFORMATIE

Uw referentie	Onze referentie	Bijlage(n)	Datum
	DA190014		11 september 2019

Betreft: advies betreffende een Koninklijk besluit tot vaststelling van de organisatie van de arrondissementale bureaus gerechtskosten en de procedure volgens dewelke gerechtskosten in strafzaken en gelijkgestelde kosten worden toegekend, geverifieerd, betaald en teruggevorderd.

Het Controleorgaan op de politionele informatie (hierna afgekort "COC" of "Controleorgaan").

Gelet op de wet van 30 juli 2018 betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens (BS, 5 september 2018, hierna afgekort als "Wet Gegevensbescherming" dan wel "WGB"), inzonderheid het artikel 59 §1, 2^e lid, artikel 71 en Titel VII, inzonderheid artikel 236.

Gelet op de wet van 3 december 2017 tot oprichting van een Gegevensbeschermingsautoriteit, inzonderheid artikel 4 § 2, vierde lid.

Gelet op de wet van 5 augustus 1992 op het politieambt (hierna "WPA"), inzonderheid artikel 44/6.

Gelet op het verzoek van de Gegevensbeschermingsautoriteit (hierna "GBA") van 11 juli 2019 aan het Controleorgaan om, gezien de hierna vermelde ontworpen bepalingen in het ontwerp, na te gaan of ook het Controleorgaan geen advies dient te verstrekken op hogervermeld ontwerp van Koninklijk besluit (hierna "het ontwerp").

Gelet op het verslag van de heer Frank Schuermans, lid-raadsheer in het Controleorgaan.

Brengt op 11 september 2019 het volgend advies uit.

I. Voorafgaande opmerking nopens de bevoegdheid van het Controleorgaan

1. In het licht van, respectievelijk, de toepassing en omzetting van de Verordening 2016/679¹ en de Richtlijn 2016/680² heeft de wetgever de taken en opdrachten van het Controleorgaan grondig

¹ Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming of "AVG").

² Richtlijn (EU) 2016/680 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens door bevoegde autoriteiten met het oog op de voorkoming, het onderzoek, de opsporing en de vervolging van strafbare feiten of de tenuitvoerlegging van straffen, en betreffende het vrije

gewijzigd. Artikel 4, § 2, vierde lid, van de organieke wet van 3 december 2017 betreffende de oprichting van een Gegevensbeschermingsautoriteit (hierna afgekort "Organieke Wet GBA") bepaalt dat de competenties, taken en bevoegdheden als toezichthoudende autoriteit voorzien door de Verordening 2016/679 voor de politiediensten in de zin van artikel 2,2°, van de wet van 7 december 1998 tot organisatie van een geïntegreerde politie, gestructureerd op twee niveaus, worden uitgeoefend door het Controleorgaan.

2. Het betekent onder meer dat het Controleorgaan ook bevoegd is wanneer politiediensten persoonsgegevens verwerken die buiten de opdrachten van bestuurlijke en gerechtelijke politie vallen, bijvoorbeeld in het kader van sociaaleconomische doeleinden of human resources verwerkingen. Het Controleorgaan moet geraadpleegd worden bij de voorbereiding van wetgeving of een regelgevende maatregel die verband houdt met de verwerking van persoonsgegevens door de politiediensten van de geïntegreerde politie (zie artikel 59 §1, 2^e lid en 236 §2 GBW, artikel 36.4 van de AVG en artikel 28.2 van de Richtlijn politie-justitie). Daarbij heeft het Controleorgaan de opdracht om te onderzoeken of de voorgenomen verwerkingsactiviteit door de politiediensten in overeenstemming is met de bepalingen van Titel 1 (voor de niet operationele verwerkingen)³ en 2 (voor de operationele verwerkingen) van de GBW⁴. Daarnaast heeft het COC ook een ambtshalve adviesopdracht voorzien in artikel 236 §2 GBW en een algemene voorlichtingsopdracht van het brede publiek, betrokkenen, verwerkingsverantwoordelijken en verwerkers in de materie van het privacy – en gegevensbeschermingsrecht voorzien in artikel 240 GBW.

3. Wat betreft derhalve in het bijzonder de verwerkingsactiviteiten in kader van de opdrachten van bestuurlijke en/of gerechtelijke politie brengt het Controleorgaan advies uit, hetzij uit eigen beweging, hetzij op verzoek van de Regering of van de Kamer van volksvertegenwoordigers, van een bestuurlijke of gerechtelijke overheid of van een politiedienst, inzake iedere aangelegenheid die betrekking heeft op het politionele informatiebeheer zoals geregeld in Afdeling 12 van Hoofdstuk 4 van de wet op het politieambt⁵.

4. Het Controleorgaan is tot slot, ten aanzien van de politiediensten, de Algemene Inspectie van de federale politie en lokale politie (afgekort "AIG") zoals bedoeld in de wet van 15 mei 2007 op de Algemene Inspectie en de Passagiersinformatie-eenheid (hierna afgekort "BEL-PIU") bedoeld in Hoofdstuk 7 van de wet van 25 december 2016 tevens belast met het toezicht op de toepassing van Titel 2 van de GBW en/of de verwerking van persoonsgegevens zoals bedoeld in de artikelen 44/1 tot

---

verkeer van die gegevens en tot intrekking van Kaderbesluit 2008/977/JBZ van de Raad (hierna "Richtlijn politie-justitie").

³ Artikel 4 §2, vierde lid Organieke Wet GBA.

⁴ Artikel 71 §1, derde lid GBW.

⁵ Artikelen 59 §1, 2^e lid en 236 § 2 GBW

44/11/13 van de wet op het politieambt en/of elke andere opdracht die haar krachtens of door andere wetten wordt verleend.⁶

II. Voorwerp van de aanvraag

5. Voor het algemene kader, context en de doelstellingen van het ontwerp verwijst het COC naar het advies van de GBA voornoemd.

In de aanhef van het ontwerp dient ook verwezen te worden naar het onderhavige advies van het Controleorgaan.

III. Bespreking

6. Het COC beperkt in dit advies zijn onderzoek tot de artikelen die rechtstreeks of onrechtstreeks betrekking hebben op de politionele verwerkingen van persoonsgegevens die in het ontwerp werden opgenomen of die rechtstreeks of onrechtstreeks een invloed (kunnen) hebben op het functioneren van de geïntegreerde politie in het ruimere kader van de politionele informatiehuishouding.

7. In casu gaat het over het hoofdstuk 5 van het ontwerp, genaamd "*De organisatie van de behandeling van gerechtskosten voortgebracht door de operatoren*", houdende de ontworpen artikelen 14 tot en met 20. Het COC zal de chronologie van de ontworpen artikelen volgen en beperkt zich tot die artikelen die een aanleiding geven tot opmerkingen.

De kosten van de telecomoperatoren zijn de enige vorm van gerechtskosten waarin de geïntegreerde politie een essentiële rol vervult bij het beheer. Voor het overige immers behoort het thema van gerechtskosten in strafzaken tot de actoren van de rechterlijke orde.

Teneinde de teksten van een ontwerp van wet of een ontwerp van Koninklijk besluit beter te begrijpen kan (voor zover de artikelen op zich onvoldoende helder zijn) beroep gedaan worden op een memorie van toelichting (voorontwerp van wet) of een verslag aan de Koning (besluit). Het COC moet vaststellen dat in casu het verslag aan de Koning de lezer niet veel wijzer maakt. Er wordt immers enkel gesteld dat dit hoofdstuk de bijzondere procedure omschrijft te volgen door de telecomoperatoren en maar voor het overige de bepalingen "*geen commentaar behoeven*". Dit maakt het een advies verlenende instantie zoals het COC evident niet makkelijk, zoals verder zal blijken.

8. Het ontworpen art. 14 creëert een zogenaamd "uitwisselingsplatform" dat tot doel heeft "*vragen en antwoorden*" tussen de overheid en de operatoren van elektronische communicatienetwerken of

---

⁶ Artikel 71 §1, derde lid juncto 236 § 3, GBW.

verstrekkers van elektronische communicatiediensten ("*telecomoperatoren*" genoemd) te behandelen die betrekking hebben op de toepassing van de artikelen 46*bis*, 88*bis* en 90*ter* en volgende van het Wetboek van Strafvordering en de daarmee samenhangende gerechtelijke vorderingen. Het gaat om vorderingen die uitgaan van de bevoegde magistraat (parketmagistraat, onderzoeksrechter of raadsheer-onderzoeksrechter) ten aanzien van de telecomoperatoren strekkende tot (1) de identificatie van de gebruiker van een telecommunicatiemiddel (art. 46*bis* Sv.), (2) de opsporing van telefoonoproepen (art. 88*bis* Sv.) en (3) het af luisteren/onderscheppen van (tele)communicatie.

Het ontwerp bevat geen definitie van dit uitwisselingsplatform (cf. hoofdstuk 1), noch wie de deelnemers ervan zijn, noch wordt er duiding gegeven in het verslag aan de Koning (cf. punt 7, 2^e alinea). Er wordt wel gepreciseerd dat het platform "beheerd" wordt door de "*National Technical & Tactical Support Unit - Central Technical Interception Facility*" van de Federale Politie (afgekort "NTSU/CTIF") en het doeleinde van het platform blijkt, zoals gezegd, vragen te kunnen stellen en antwoorden te kunnen ontvangen die te maken hebben met de uitvoering van voormelde vorderingen.

De voor de hand liggende vraag is evident wie de verwerkingsverantwoordelijke is van dit "platform". Is dit de beheerder en dus de federale politie? Of is de beheerder eerder als de verwerker te aanzien, wat het meest logisch lijkt? Maar wie is in dat geval de verwerkingsverantwoordelijke?

Het bepalen van de verwerkingsverantwoordelijke is essentieel teneinde de betrokkene toe te laten zijn rechten uit te oefenen (tot wie moet betrokkene zich wenden?) en teneinde de bevoegde toezichthoudende autoriteit(en) te kunnen bepalen die desgevallend in contact moet(en) kunnen treden met dit platform (bijvoorbeeld voor de toepassing van de artikelen 34, 50, 51, 55, 56 en 57 WGB). Dat kunnen eventueel ook gezamenlijke verwerkingsverantwoordelijken zijn, maar het moet tenminste helder zijn. De afbakening van de bevoegdheden tussen de toezichthoudende autoriteiten en/of de eventuele gezamenlijke bevoegdheid van de toezichthoudende autoriteiten is belangrijk en wordt het best van al gedaan in de wet of regelgeving zelf, teneinde te vermijden dat hier onduidelijkheid en dito bevoegdheidsdiscussies zou (blijven) over bestaan. Die afbakening wordt immers een nog veel moeilijker zaak indien niet duidelijk is wie de verwerkingsverantwoordelijke(n) is (zijn). Indien de federale politie (NTSU/CTIF) de verwerkingsverantwoordelijke is, dan is ook de bevoegdheid van het COC helder. Zo niet, moet dat duidelijk gemaakt worden.

Daarnaast is het van belang wat duidelijker te zijn nopens de deelnemers. Er is sprake van de "*de overheid*" in het ontworpen art. 14, 1^e lid of van "*de opdrachtgever*" in het ontworpen art. 15. Dit dient meer gespecificeerd te worden. Het COC gaat ervan uit dat het enkel kan gaan om de bevoegde magistraat en/of de politiediensten in de zin van art. 26, 1^e lid, 7, a) WGB. Het is het COC niet duidelijk welke andere overheden hier zouden kunnen bedoeld worden. De deelnemers dienen derhalve beter en helderder geïdentificeerd te worden in het ontwerp. Indien er nog andere zouden zijn komt het de steller van het ontwerp toe ook dit te nader specificeren in het ontwerp zelf.

Het ontwerp bepaalt ook niet welke gegevens zullen worden uitgewisseld. Wellicht wordt daarvoor ge(ver)wezen naar de gegevens zoals voorzien in de desbetreffende artikelen van het Wetboek van Strafvordering en het uitvoeringsbesluit van 9 januari 2003. Indien dat inderdaad zo is verdient het aanbeveling deze verwijzing op te nemen in onderhavig besluit. De term "*vragen en antwoorden*" gebruikt in het ontworpen art. 14, 1^e lid is overigens niet zeer helder. Gaat het uitsluitend om de vragen die rechtsreeks voortvloeien uit de vorderingen (bijvoorbeeld "*aan welke persoon behoort telefoonnummer*" x of "*welke telefoonnummers/imei-nummers zijn gebonden aan de heer of mevrouw x*" of "*zet de heer x vanaf heden onder telefoontap voor een periode van één maand*") dan wel ook om andere meer operationele/politioneel onderzoeksmatige vragen, hetzij punctueel hetzij meer beleidsmatig (bijvoorbeeld "*hoe formulier ik best een vordering in toepassing van art. 88bis Sv.*"), dan wel de beide soorten vragen (en dito antwoorden)?

Indien het nog gaat om andere gegevens komt het opnieuw de steller van het ontwerp toe ook dit te nader specificeren in het ontwerp zelf. Vermits het gestelde in het ontworpen artikel 15, 6^e lid ("*de vraag omvat tenminste de volgende elementen ...*") niet limitatief geformuleerd werd, lijkt het dus om nog andere vragen en persoonsgegevens te kunnen gaan. De bepaling bevat overigens een vreemde zinssnede vermits de vraag tenminste moet omvatten "*5° het type van vraag*" ...

Het betreft dus hoe dan ook een massa gegevens die zowel gevoelige gegevens (art. 34 WGB) als politionele/gerechtelijke gegevens (art. 27 WGB) betreffen zodat helder moet gemaakt worden wie er allemaal toegang toe heeft (en dus wie de deelnemers zijn). Zoals gesteld moet daarnaast ook geweten zijn op wie een hele reeks van verplichtingen en verantwoordelijkheden rusten (bijvoorbeeld voor de toepassing van het vernieuwde art. 44/1 §2, 2^e lid, 2° en het 3^e lid dat door het Controleorgaan kan worden gecontroleerd)

9. Naar luid van het ontworpen artikel 15 bepaalt "het platform" aan welke operator de vragen (die voortvloeien uit de vordering van de magistraat) worden overgemaakt. Deze verwijzing naar de bevoegde telecomoperator zal kennelijk op geautomatiseerde wijze gebeuren. Ook hier opnieuw blijkt het belang om helder te maken wie dat "platform" in de feiten is vermits het zal bepalen aan welke operator voormelde gevoelige gegevens zullen worden overgemaakt. Quid indien dat "platform" zich "vergist" bijvoorbeeld? Tot wie kan men zich wenden? Wanneer de verwijzing niet geautomatiseerd verloopt kan de uitvoerende politiedienst (dus niet NTSU/CTIF) de bevoegde operator bepalen.

10. Het ontworpen artikel 16 spreekt in zijn 1^e lid enkel over (als tweede mogelijkheid als het antwoord door de coördinatie-cel van de telecomoperator niet wordt opgeladen op het "platform") "*de gevraagde onderschepping*" wat de indruk geeft dat enkel artikel 90ter e.v. Sv. wordt geïmplementeerd. Dat is wellicht niet de bedoeling.

Vervolgens blijkt er sprake van enerzijds "*het uitwisselingsplatform*" (waarvan NTSU/CTIF de beheerder is) en anderzijds "*het telecommunicatie interceptieplatform van het NTSU/CTIF*". Gaat het dan om twee soorten platformen? Zo ja wie is de verwerkingsverantwoordelijke of verwerker van de beide platformen (cf. hoger)?

11. In het ontworpen artikel 18 (en 19) krijgt de NTSU/CTIF de opdracht de kostenstaten van de telecomoperatoren die werden opgesteld in toepassing van het ontworpen artikel 17 te verifiëren. Het betreft hier evenwel een niet operationele, louter administratieve verwerking, die, in tegenstelling tot de andere in het ontwerp voorziene persoonsgegevensverwerkingen, onder de AVG (GDPR) vallen, waardoor de overeenkomstige bepalingen en verplichtingen ervan van toepassing worden. Dit betekent onder meer in beginsel een rechtstreekse toegang voor de betrokkene tot zijn persoonsgegevens (en derhalve niet de onrechtstreeks toegang via het COC). Het komt de steller van het ontwerp toe hier aandacht voor te hebben in de mate dat hierdoor toegang kan worden verleend aan (persoons)gegevens die nog onder het geheim van het onderzoek vallen en zich desgevallend te beroepen op artikel 23 AVG.

Overigens zou een betrokkene zijn recht van toegang ook kunnen uitoefenen ten aanzien van een telecomoperator. In dat geval evenwel kan men een beroep doen op de uitzonderingsregels voorzien in de artikelen 14 §§6 en 7 WGB.

Voor zover evenwel de kostenstaten geen persoonsgegevens bevatten, wat op het eerste zicht zo lijkt te zijn, hoewel het COC daar niet met zekerheid (gelet op het ontbreken van enige toelichting) kan over oordelen (bevat het "*type vraag*" of het "*aantal factureerbare eenheden waarop de vraag betrekking heeft*" geen persoonsgegevens?), dan stelt bovengenoemd probleem zich evenwel niet.

12. Het ontworpen artikel 20 tot slot voorziet dat de NTSU/CTIF maandelijks aan de FOD Justitie een lijst opstuurt van de tijdens de afgelopen maand op het uitwisselingsplatform uitgevoerde vragen. Het COC maakt ook met betrekking tot deze lijsten dezelfde opmerking als onder het voorgaand randnummer.

OM DEZE REDENEN,

Het Controleorgaan op de Politie Informatie,

verzoekt de aanvrager gevolg te geven aan de opmerkingen onder de randnummers 8 tot en met 10

verzoekt voor het overige rekening te houden met de hogervermelde opmerkingen onder de overige randnummers;

Advies goedgekeurd door het Controleorgaan op de Politie Informatie op 11 september 2019.

Voor het Controleorgaan,

De voorzitter,

(get.) Philippe ARNOULD

Frank SCHUERMANS

Lid van het COC

Membre du COC